

Förebygga riskbeteende & främja psykisk hälsa hos barn och unga med NPF

Kristin Backman
Specialpedagog

Elin Pettersson
Arbetsterapeut

Neuropsykiatrisk
Support

<http://www.npsupport.se>

Funktionsvariationer

Kunskap och
förståelse

Funktionsvariationer NPF

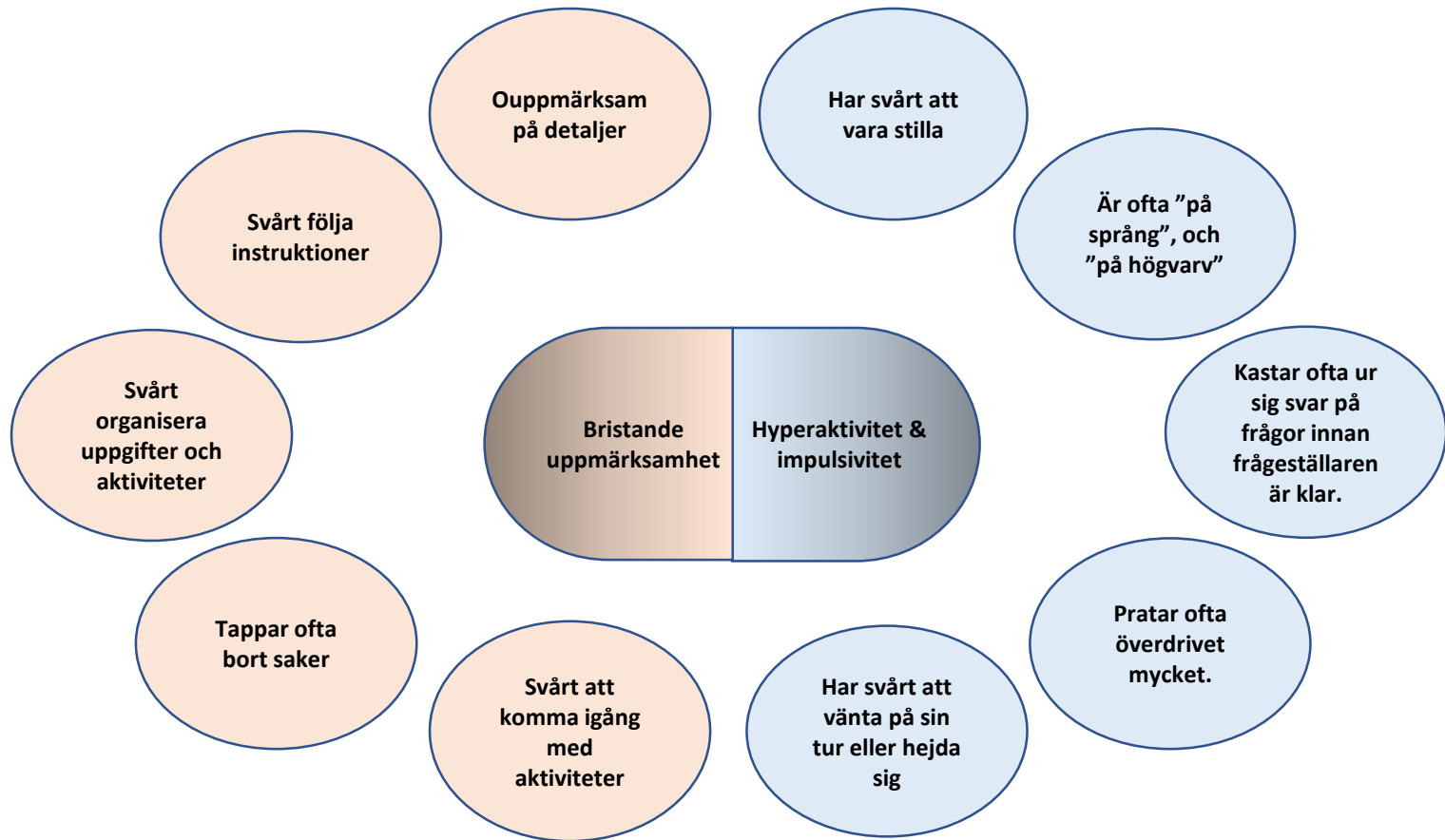
Kognitiva funktionsskillnader – Unika sätt
att sortera, filtrera och bearbeta
information och intryck

Affektiva funktionsskillnader – Unika sätt
att reagera, agera och hantera känslor

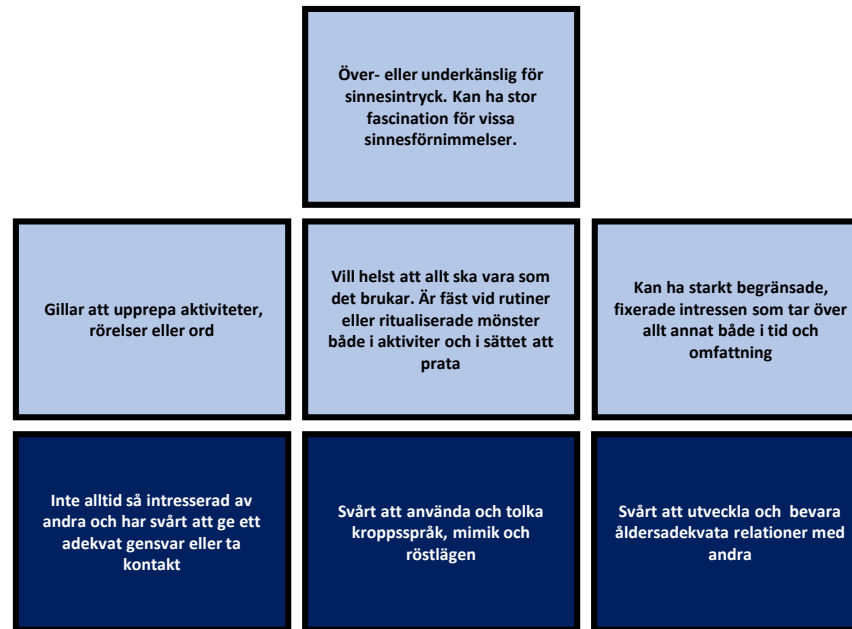
Riskbeteende – Hur definierar vi det?

Handlingar och beteenden som får negativa konsekvenser för individen själv och dess omgivning.

ADHD/ADD

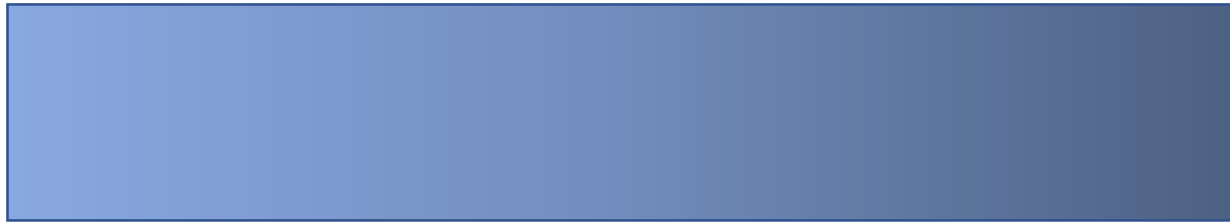

Autism

3 + minst 2

Grader av autism

Nivå 1:
Kräver stöd

Nivå 2:
Kräver omfattande stöd

Nivå 3:
Kräver mycket omfattande stöd

Individperspektiv

Några teorier som påverkar...

- Theory of Mind/Mentalisering
- Central koherens
- Exekutiva funktioner

Theory of mind/Mentalisering

Vår förmåga att förstå att man själv och andra har ett tanke- och känsloliv som styr beteendet i olika situationer

Central koherens

Vår förmåga att skapa ett centralt sammanhang,
sätta samman detaljer till en helhet
samt använda sig av sammanhang för förståelse.

Exekutiva funktioner

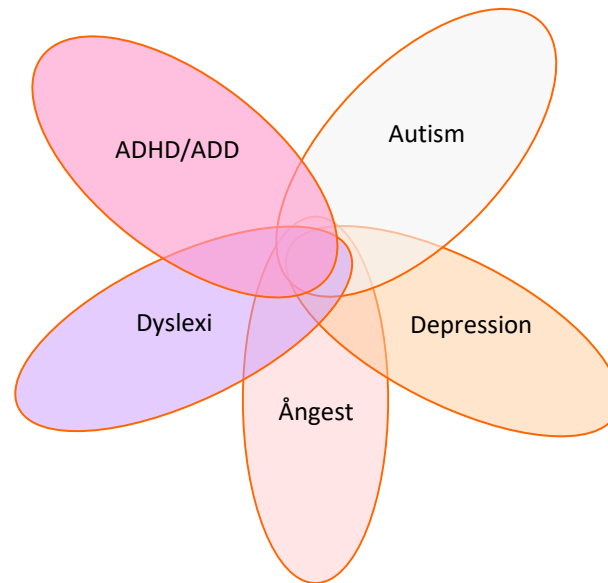
Vår förmåga att planera, strukturera,
anpassa och kontrollera våra handlingar

Perception

Förmåga att tolka och hantera sinnesintryck

Ljud
Syn
Smak
Doft
Känsl

Ofta överlappande problematik

Riskbeteende och NPF

Datorspel

Alkohol

Isolering

Droger

Nätet

Skolfrånvaro

Stölder

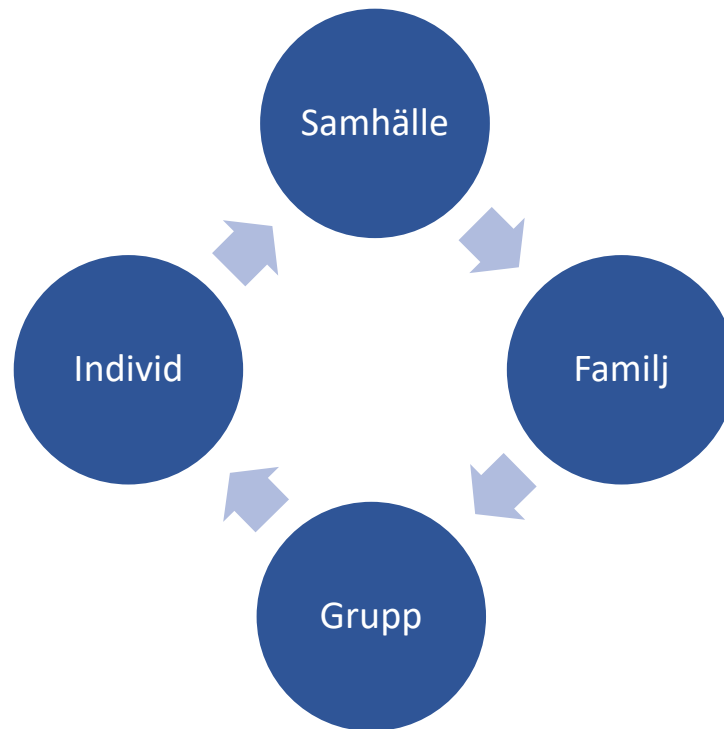
Sociala medier

Självskadebeteende

Sexuella relationer

Tobak

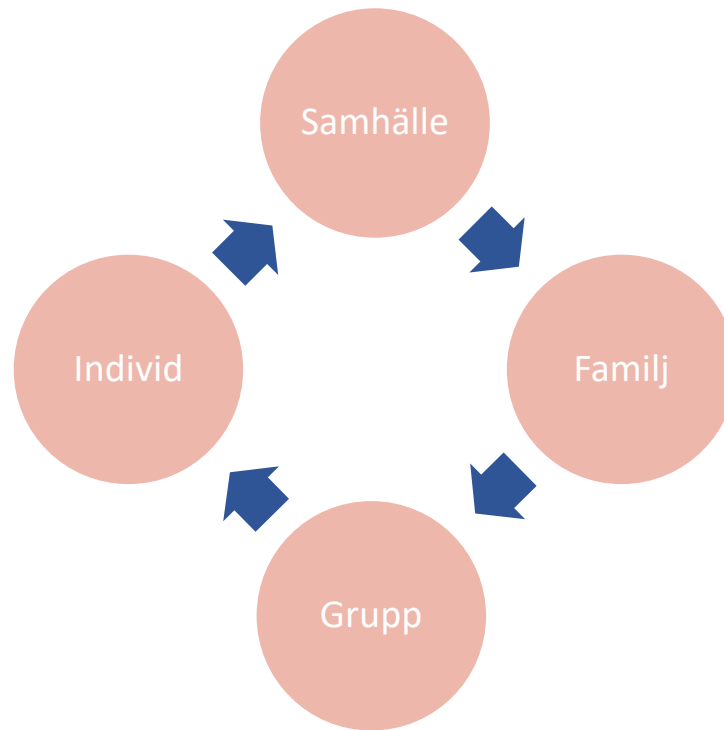
Vapenintresse

Riskfaktorer är någonting som ökar sannolikheten eller risken för att ett visst beteende ska utvecklas.

Bland vuxna som har ASD och normal eller hög begåvning har 70 procent haft minst en depression, 50 procent har haft upprepade depressioner och 50 procent någon form av ångesttillstånd.

Asperger syndrome and schizophrenia Psychiatric and social cognitive aspects
En studie av Tove Lugnegård och Maria Unenge Hallerbäck vid Göteborgs universitet

Skyddsfaktorer som kan förebygga riskbeteende
och främja psykisk hälsa

Självförståelse

Fungerande
sysselsättning

Stressreducering

Nätverk

Sömn

Begripligt

Meningsfullt

Relation med
andra

Kost

Hanterbart

Motion

Vår erfarenhet av att arbeta i olika verksamheter
som möter personer med NPF

Barn gör så gott de KAN om de kan!

Fritt av Ross W Greene

Krav och förmåga

Stress

Avsluta det jag håller på med för att jag måste göra annat

Glömmer bort namn på klasskompisar

Inte vet vad jag ska säga

Behöver vänta

Ältar dagens kommunikation och händelser när jag kommer hem

Oroar mig för att jag har ont i kroppen och jag inte förstår varför

Behöver åka till någon ny plats som jag inte känner till sedan tidigare

Ljud, ljus och smak

Att någon oförberett tar i mig

Ska göra fel när jag är med andra

Måste prata med människor jag inte känner

Plötsliga förändringar

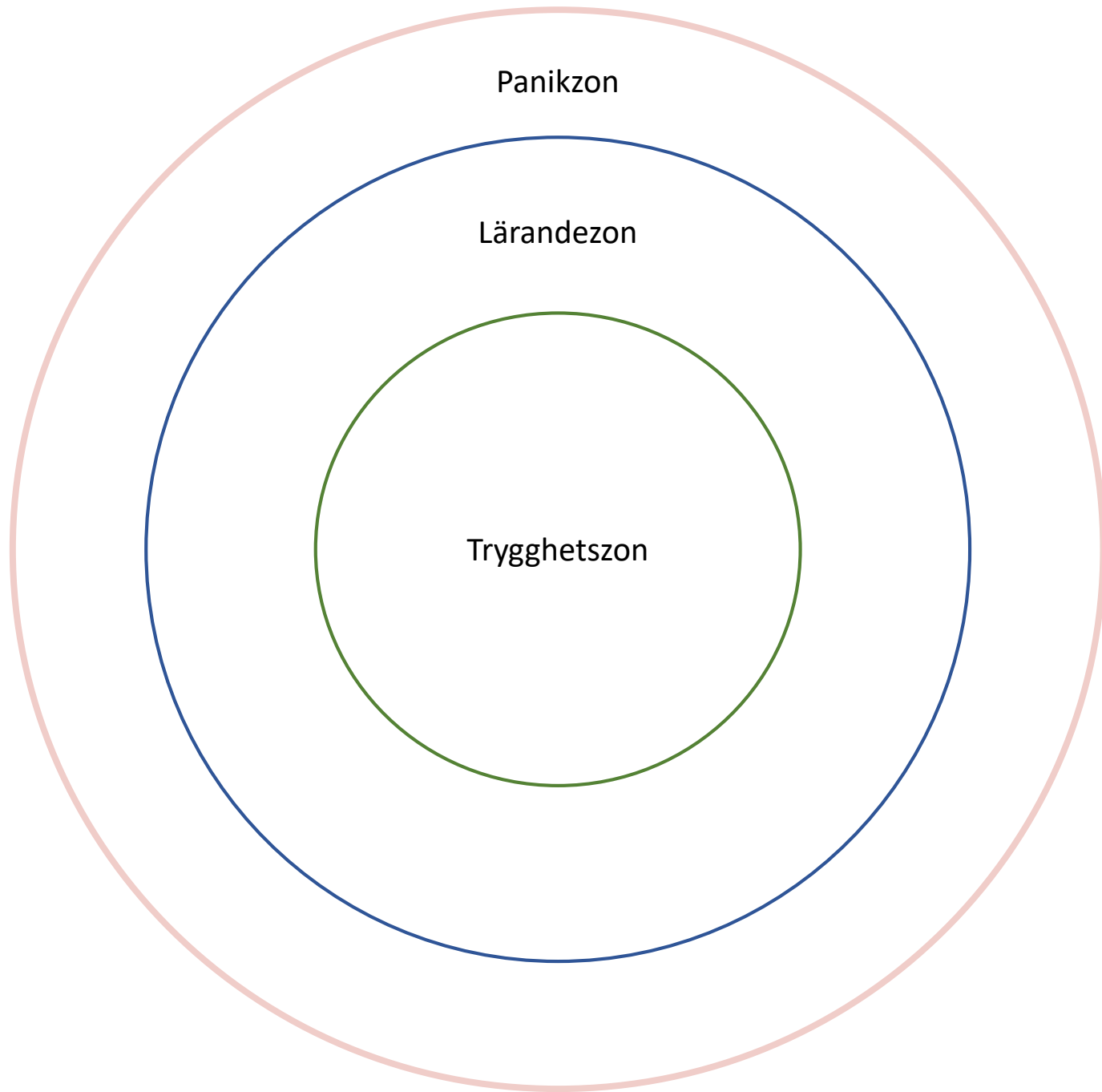
Inte lyckas så bra som jag tänkt mig

Inte förstår hur jag ska göra

Grupparbeten

Läsa mellan raderna

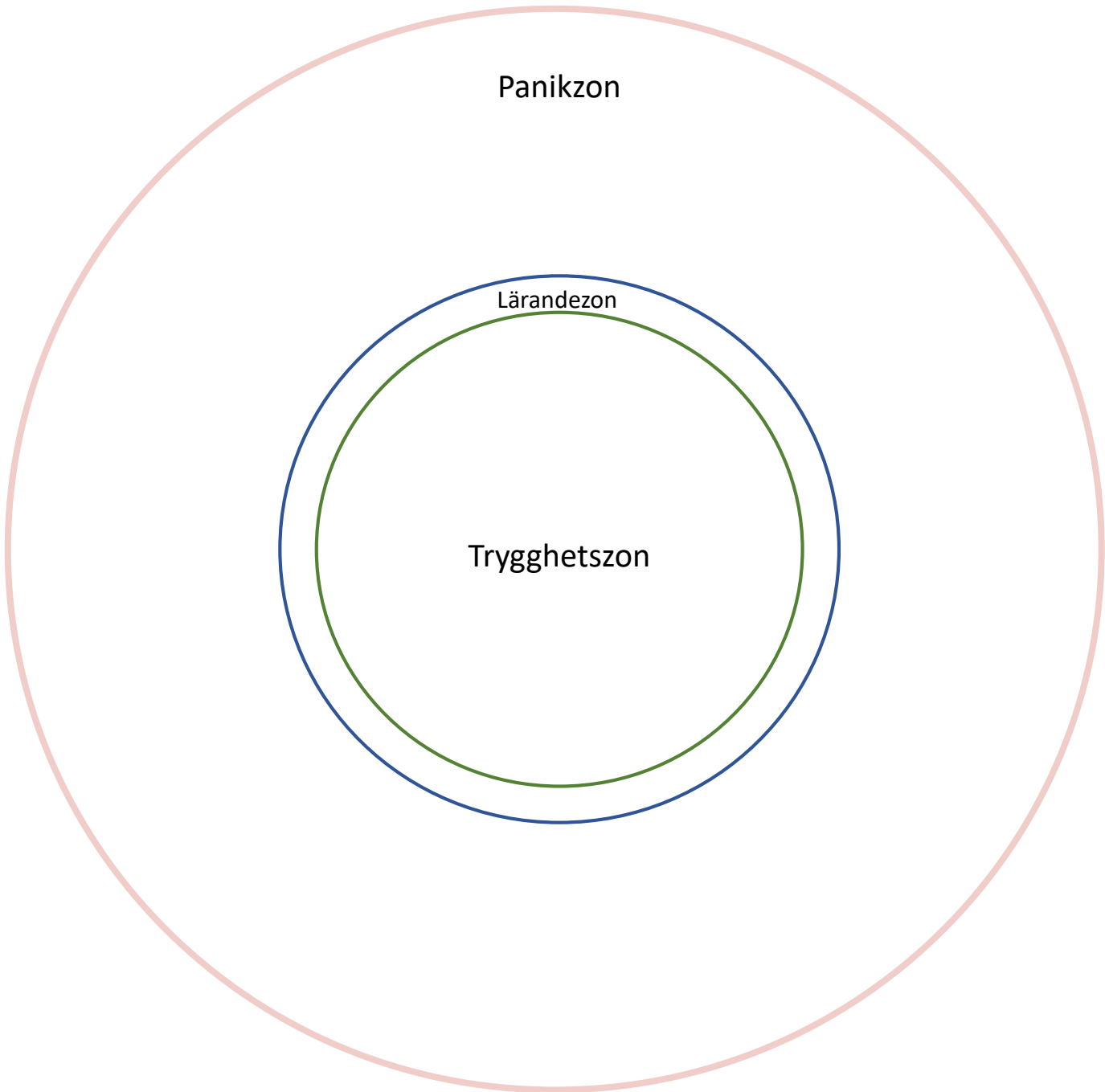
Skriva text

Panikzon

Lärandezon

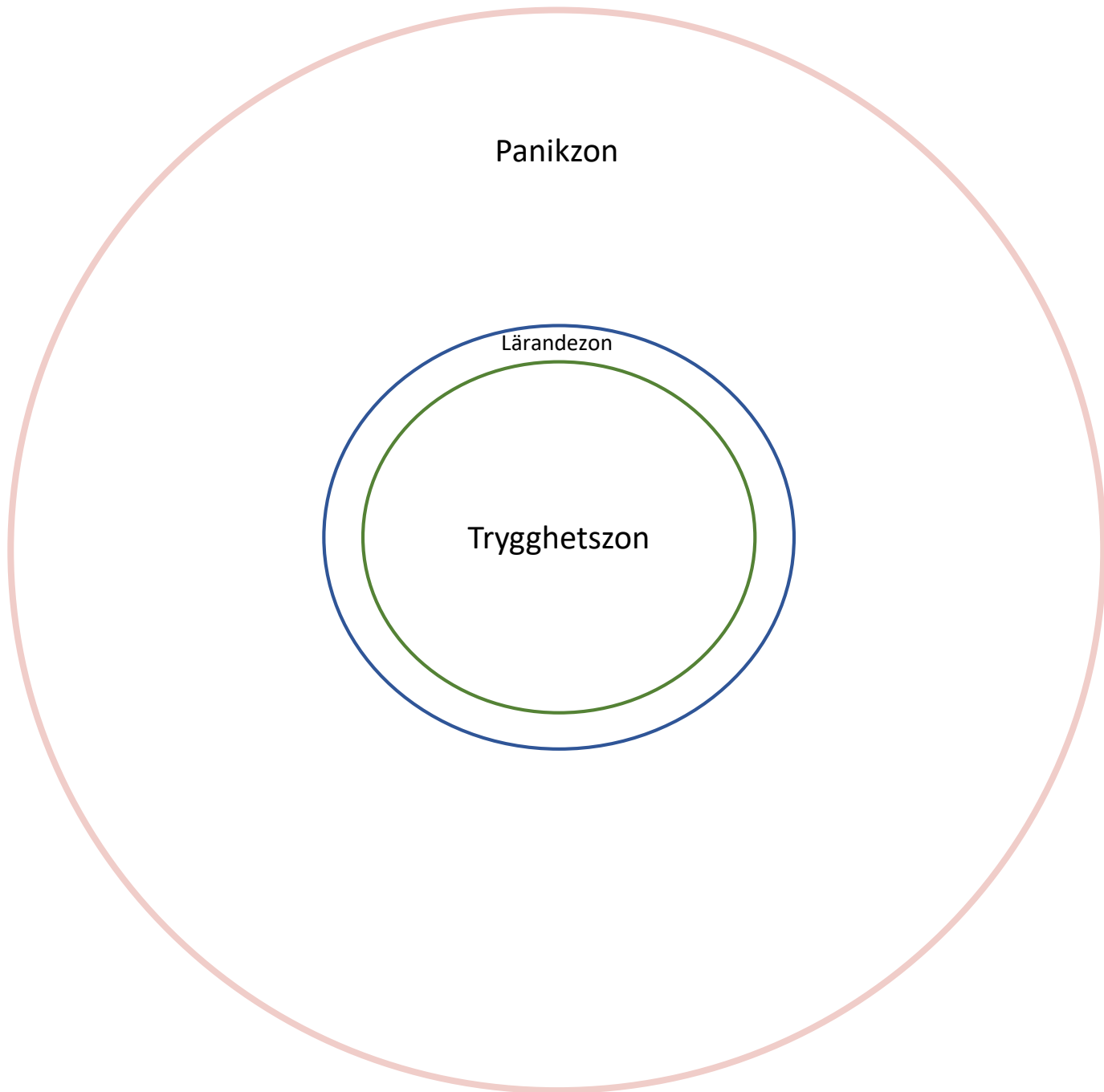
Trygghetszon

Panikzon

Lärandezon

Trygghetszon

Panikzon

Lärandezon

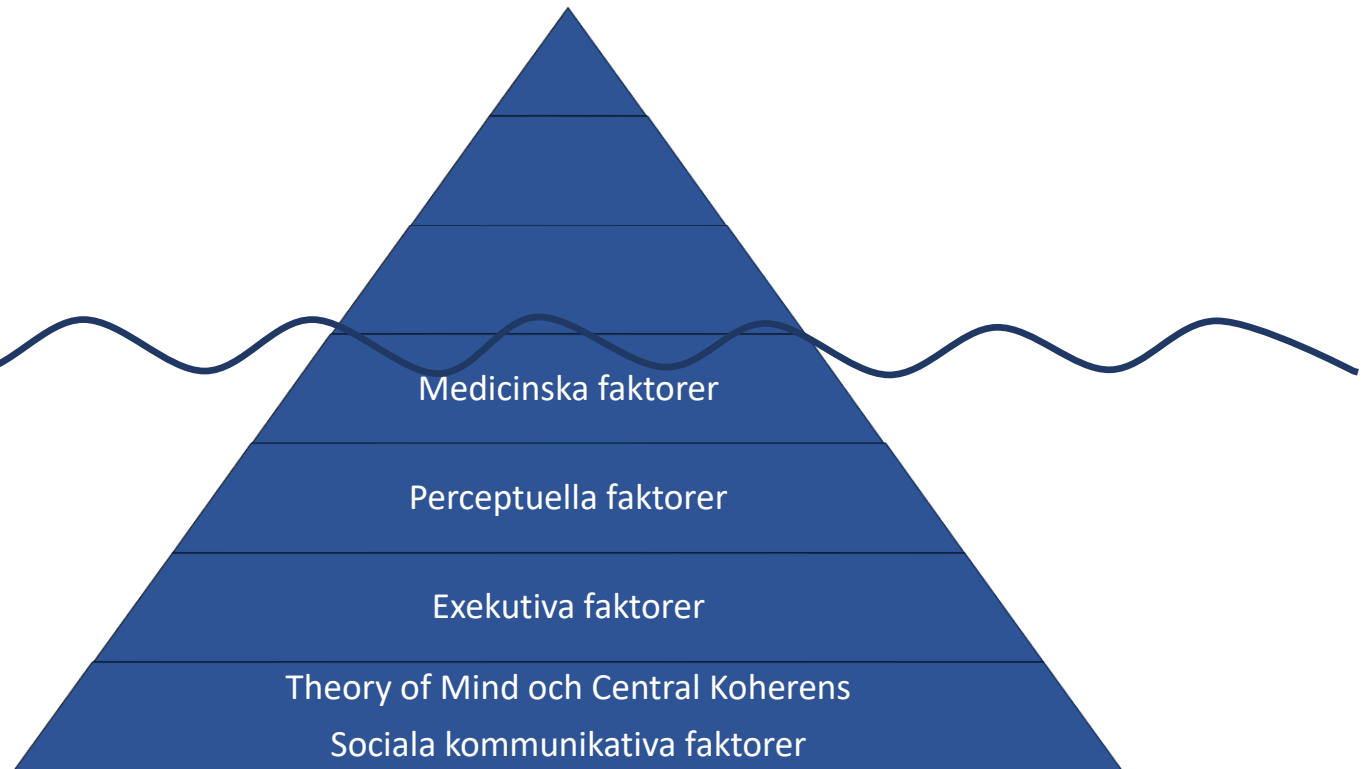
Trygghetszon

Hur kan man kartlägga orsaker
till riskbeteenden?

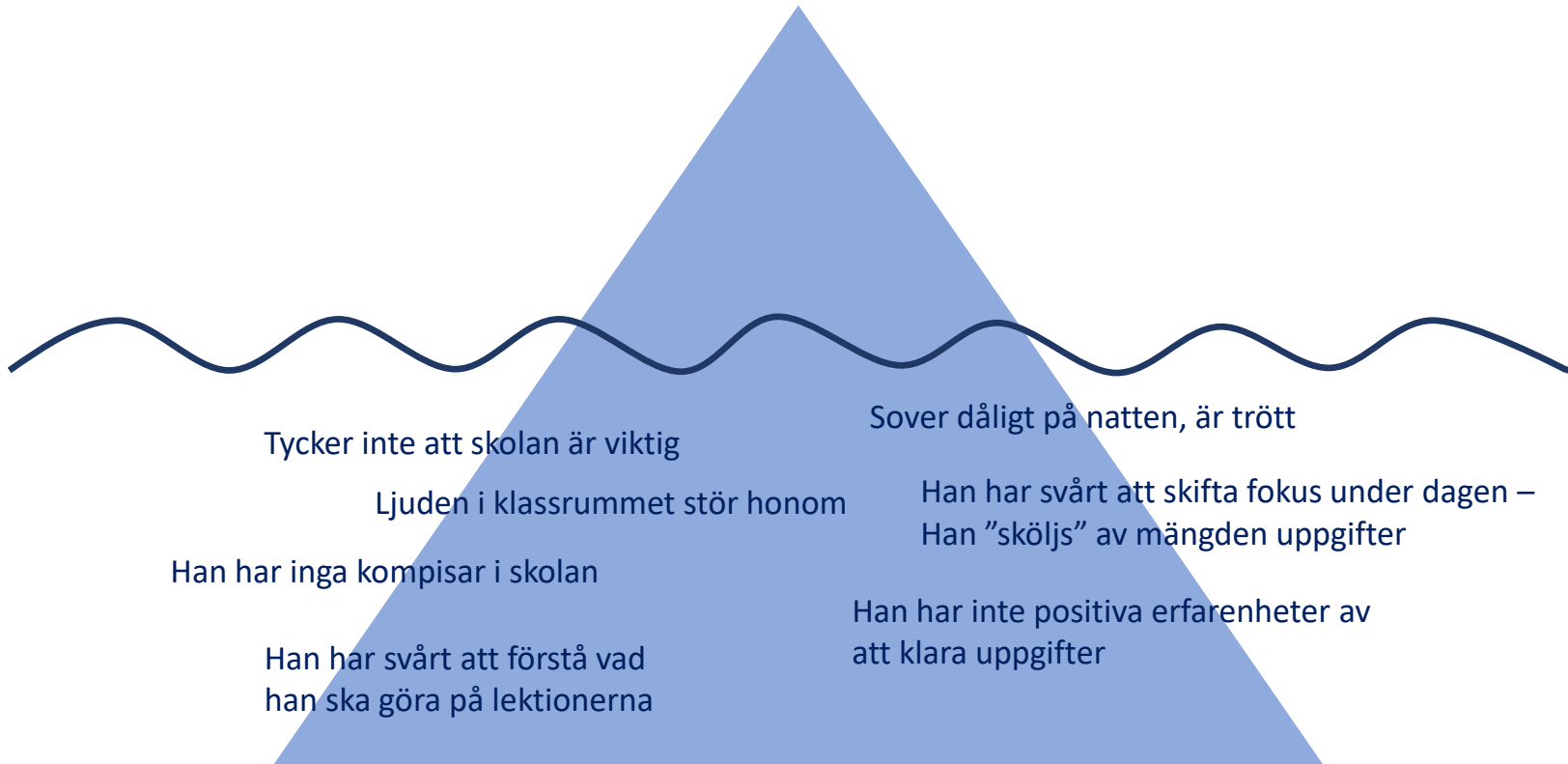
Kartläggning

Beteende

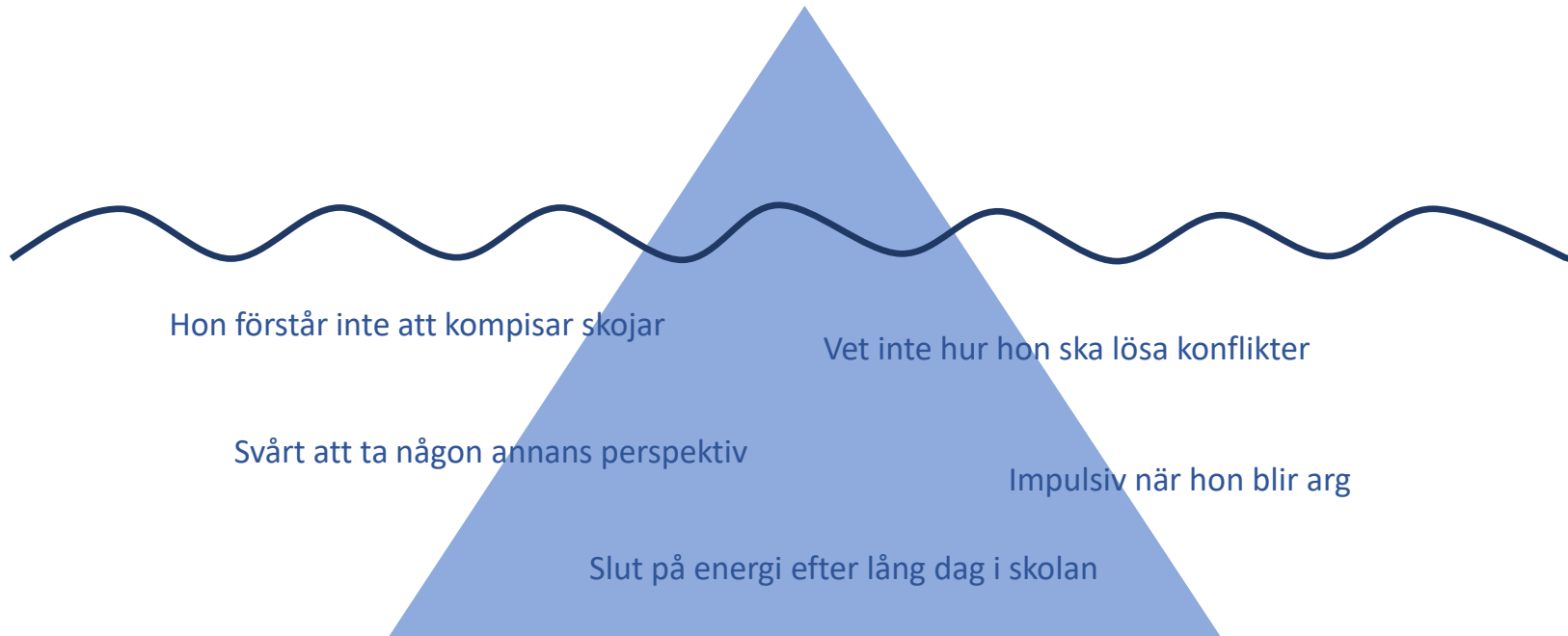
Orsaker

William har problematisk skolfrånvaro

Malin slåss ofta med andra ungdomar på rasterna i skolan

SKOLVARDAG - en praktisk modell

SKOLVARDAG

En praktisk kartläggningsmodell för att tillsammans med eleven identifiera upplevelser, tankar och känslor i skolsituationen och stötta till utveckling, lärande och psykisk hälsa

För dig som möter elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer årskurs 6-9 i grundskolan eller introduktionsprogrammet på gymnasiet

Underlägg 2

Stämmer	Stämmer sådär	Stämmer inte

OMRÅDEN
SCREENING

EGENSKAPER

Underlägg 1

1 Väldigt dåligt	2 Dåligt	3 Sådär	4 Bra	5 Väldigt bra	Ej akt

INNAN SKOLAN

Svara med pe
be
ur
Säger att vara
fokuserad på
lektionen

LEKTIONER

REDOVISNINGAR

PROV

IDROTT
OCH HÄLSA

GRUPPARBETEN

RASTER

LÄXOR

MATSALEN

EFTER SKOLAN

SKOLVARDAG
Inledning och manual

Neuropsykiatrisk
Support

FORMULÄR 3

FORMULÄR 2

FORMULÄR 1 - Screening

Samtalstekniker

- Anpassa
- Sammanhangsmarkera
- Visa intresse
- Lyssna
- Benämna och bekräfta
- Reglera
- Hantera
- Reflektera

Samtalsverktyg

- Papper och penna/Whiteboard
- Agenda för samtal
- Påståendematerial
- Skalfrågor
- Plus och minus/För- och nackdelar
- Samtalssammanfattning

Kunskaper om den mänskliga hjärnan,
om människors tankar och känslor,
om människors fungerande i samspel med andra

Ett anpassat bemötande

Behov av samverkan och samarbete på flera olika nivåer

Aktivt, allsidigt stöd och anpassade levnadsvillkor på

- Samhällsnivå
- Gruppnivå
- Familjenivå
- Individnivå

Behov av gemensam samlad kunskap och förståelse

- Förskola, Skola.
- Socialtjänst.
- Arbetsförmedling, Försäkringskassan.
- Primärvård, Mödravårdscentral, Barnavårdscentral, Ungdomsmottagning
- Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Brottsoffermyndigheten, Domstolsverket.
- Barn- och ungdomspsykiatri.
- Barn- och ungdomshabiliteringen.

**Neuropsykiatrisk
Support**

Tack för att ni lyssnat!

Har ni mer frågor och funderingar? Kontakta oss gärna

Kristin Backman kristin.backman@npsupport.se

Elin Pettersson elin.pettersson@npsupport.se

Telefonnummer: 076-941 83 01

Hemsida: <http://www.npsupport.se>